

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 19 (3181) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Előnyös helyzetet teremtett a tengely számára a német-olasz erők Tuniszban történt összpontosítása

A tuniszi állások kiinduló pontjai lehetnek a földközi-tengeri háboru új szakaszának. — Ejjel-nappal támadták és teljesen elpusztították a japán repülők Chittagong kikötőjét

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma szerint a tengelyhatalmak legutóbbi tuniszi sikerei megkönnyítették az olasz és német csapatok összpontosítását a tuniszi övezetben. Az előállott helyzet több tekintetben előnyös. A legfőbb cél, a Földközi-tenger további elzárása az angolok elől. Tunisz birtokában sokkal könnyebben valósítható meg, mint azelőtt Libia birtokában. Stratégiai szempontból s előnyösebb a mostani helyzet. Tuniszt délen a sóstavak védelmezik, melyek előtt a Maret vonal húzódik, amelyet a franciák a háboru előtt jól megerősítettek. Ez teszi jelentőssé Gabes helyzetét. Nyugaton a terep a védőknek kedvez. A legfőbb előny azonban a Szi ciliához való közelség. Nem titok ugyanis, hogy Sziciliában és Szardíniában nagy légi erők állomásoznak.

A tuniszi összpontosítással meg- rövidült az utánpótlási vonal

Rómából jelentik: (MTI) Gayda, a Voce d'Italia vezércikkében Tripolisz kúrtéséről azt írja, hogy ezt a tengelyhatalmak hadvezetősége már jóideje elhatározta. Az elhatározást természetesen nem közölték az utolsó percig, mert nem akarták az ellenségnek értékes tájékoztatást adni. Ilyen módon a 8-ik angol hadsereg az utolsó percig azt hitte, hogy Tripolisznál még a tengelyhaderők zömével kell megküzdenie és az ebből eredő óvatosság időt adott a tengely hadvezetőségének arra, hogy módszeresen végrehajtsa Tripolisz kiürítését. Tripolisz feladása fájdalmasan érinti az olasz nemzetet, mert ezzel együtt elveszti — legalább is egy időre — birodalmi ön tudatának egyik kifejezését, amit azonban csak háborus szükségességek és muló jelenségek kell tekinteni. A tuniszi tengelycsapatok ma két tűz között vannak, de északról a Földközi-tengerre támaszkodnak, amelyen keresztül rövid utánpótlási uton érintkezésben vannak az anyaországgal. A tengelyhatalmak tuniszi állásai így tehát kiinduló pontjai lehetnek a földközi tengeri háboru új szakaszának. A legújabb események természetesen egyre nehezebb feladatokat rónak Olaszországra, amely szilárdan állja helyét megértő és öt támogató szövetségesei oldalán.

A pokol tüzén mennek át Stalingrád hős védői

Berlinből jelentik: (B. T.) A német sajtó részletesen foglalkozik azokkal a hősi harcokkal, amelyeket a Sztalingrádnál levő német csapatok folytatnak a minden oldalról hatalmas túlsúllyal támadó ellenséggel szemben. A haditudósítók hangoztatják, hogy a Sztalingrádnál levő német katonák áthaladnak a pokol tüzén, érzik a pokol gyűlölet izzó paraszát és megértették, hogy a sztalingrádi oszta más, mint

bármely eddig folytatott küzdelem. A haditudósítók kiemelik, hogy a német támadóakarat nem lanyhult azonban az emberi erőnek határai vannak. Utálnak arra, hogy a Sztalingrád előtt küzdő csapatokat hónapok óta nem tudták leváltani.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: „Itt az ideje” ci-

„Németország ujjaszületését a világ egyetlen hatalma sem tudja megakadályozni”

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Rosenberg, birodalmi vezető az Operaházban rendezett világnézeti órá keretében előadást tartott. Rámutatott arra, hogy a németek nagy tettei sohasem a polgári önelégültség és jóllakottság óráiban születtek meg, hanem a nehéz megpróbáltatások óráiban. Ugyanígy a mai időszak teljesítményei s kemény harcokban születtek meg. A németek mai feladata az, hogy a germán őshaza és az európai földrészt védelmezt és rende-

Foglyul ejtették a japánok egy angol légikötélék parancsnokát

Tokió. (MTI) A NTL jelenti: Az arcvonalról érkező jelentések szerint a japán légi erők erős kötelékei január 22-én és 23-án éjjel és nappal ismételtelen megtámadták Chittagong és Feni ellenséges támaszpontokat az india-burma határon. A legnehezebb bombák teljesen elpusztították Chittagong kikötőjét és a repülőteret is tüzvészek keletkeztek. Az angolok a határvidéken ellentámadást intéztek a japán állások ellen. Ez alkalommal a légvédelmi tűzéség 6 Hurricane mintájú vadászgépet lőtt le. A kötelék parancsnokát, egy angol századosot foglyul ejtették.

Buenos Aires. (MTI) A Stefani iroda jelenti: Az Egyesült Államok hír sze-

mű cikkében a Völkischer Beobachter felhívja a német lakosságot, hogy életmódját rendelje alá a totális hadvezetés követelményének és vállalja egyrészt az azoknak a terheknek, amelyeket pillanatnyilag visel a harctér. Azokra a csatákra való tekintettel, amelyek most dühnek keleten és figyelembe véve azokat a döntő mozdulatokat, amelyek most forognak kockán, az ottbónak sincs joga többé arra az érthetően könnyebb, békésebb életre, amely neki sokkal inkább osztályrészt jutott eddig, mint a harctéren küzdőknek. Öngyilkossággal egyenlő, ha valaki a sértetlen békés életmód ábrándját igyekszik megőrizni ellenségeink erejének együttes felborulásával szemben. A harc keményességének sok próbáját kell majd a jövőben megismernie a hazai arcvonalnak is, nemcsak a kinn harcoló katonáknak. A háboru totális küzdelemmé változik és mindenikünknek magával ragad — fejezi be cikkét a Völkischer Beobachter.

zését megvalósítsák.

— Tudjuk — mondotta — hogy a német történelem döntő órájában vagyunk, de tudjuk azt is, hogy sohasem vittük előre tudatosabban és keményebb kézzel a birodalom zászlóit, mint most és tudjuk azt is, hogy a birodalom győzelme 80 millió német szívének elhatározását jelenti: a világ egyetlen hatalma sem tudja többé megakadályozni Németországnak és a birodalomnak ezt az ujjaszületését, Európa údvére.

rint, megállapodást kötöttek Mexikóval, amelynek alapján a két ország állampolgárait teljes kölcsönösség mellett abban az országban éorozzák ahol éppen tartózkodnak.

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Limából jelentik, hogy a Santiagó-díchele és az Egyesült Államok között közlekedő légi járat egyik polgári repülőgépe utközben eltűnt.

Bernből jelentik: (MTI) Mint az angol hírszolgálat Washingtonból jelenti a Csendes-óceán felett eltűnt utaszállító vízrepülőgépen volt Englis Allen tengernagy, az Egyesült Államok csendes-óceáni tengeralattjáró hajóhadának parancsnoka is.

Történelmi óra

ez a mostani fagyos, hideg január — ehhez a megállapításhoz nem fér kétség. Mintha aggódó lelkünk hallaná is a nagy világinga suhogó kilengéseit és érezné a történelemben csak muló pillanatoknak és perceknek számító napok súlyos gondjainak és feladatainak nagyságát...

Történelmi óra, amelynek mérlege ott készül messze kint a végtelen orosz mezőkön, ahol fagyos hóvihárban harcolnak honvédeink a német és a többi szövetséges csapatokkal, hogy feltartóztassák a minden erejével reájuk zuduló vörös hatalmat. A hadijelentések férfias nyíltsággal számolnak be az egyenlőtlen küzdelem komolyságáról, az áldozatokról s az esetleg várható kedvezőtlen eredményekről. Beszámolnak arról is, hogy Sztalingrád emberfeletti hősiességgel küzdő védői körül egyre szűkebbre szorul a vörös áradat gyűrűje.

Azonban bármennyire bele is éljük magunkat a komoly, férfias jelentések nyomán a keleti fronton dúló küzdelem méreteibe, hevességébe, elképzelésünk és átélésünk csak halvány képe lesz a valóságnak. Az az aggodás és remegés, ami szívünkben ébred, inkább a magunk féltése és saját jövőnk miatt történik. A helyzet komolysága meggondolkoztat, de magatartásunk nehezen tudja megtalálni a helyes utat és irányt a kislelkűek jajveszékése miatt.

Pedig tanulhatnánk ezekben a napokban — a történelmi órában — is a harcoló katonától, mert éppen ezekben a napokban gyulnak ki föltűntünk a történelem egének legfényesebb csillagai. Az önfeláldozás, az áldozatosság szelleme tiszta fényvel lángol most minden harcoló katona szívében s azok, akik a hihetetlen megpróbáltatások között vállalják a lehetetlennel határos nemzeti feladatot, a nemzetek legjobbjainak bizonyulnak s egyben az önző, anyagias és élvezetvágyzó nemzedékek ítéletei és lelkiismeret-furdalásai is. Akik ma keleten a vörös hatalom ellen harcolnak, szívük és lelkük szent meggyőződésében Istennel eltelve: történelmet csinálnak és ítélnének minden előző nemzedék fölött, amely elvtelen életével kiszakadt a történelmi talajból és alvilági erőknek engedte át az események és lehetőségek irányítását.

Nem szólam és nem üres frázis tehát az a kívánság, hogy a helyzet komolysága történelmi magatartást ébresszen föl bennünk. Történelmi magatartást ébresszen, amely a lehető legszorosabb összezárkózást, harározottságot, keménységet, erőfeszítést és a legönzellemben életet jelenti. A történelmet nem egyeseknek és egyesekért, de még nem is kevesekért, vagy egy részért csinálják, hanem az egész nagy közösségért. Ezenkor nem egyesek kényelméről, vagyonáról van szó, hanem száz és ezer évekről. Ennek a tudatnak elemi erő

vel kell jelentkeznie minden gondolkozó emberben és tettekben kell megnyilvánulnia. Olyan tettekben, amelyek történelmi erőket ébresztenek és indítanak el. Nincs ilyenkor jelentékeny és jelentéktelen. Nincs kicsi élet és nagy élet. Nincs magánérdek, amelyet kényelmes bölcselkedéssel szeretnénk biztosítani tűzön-vízen keresztül. Nincs magános poszt, amely ne érne valamit az egész közösség számára. Éppen az jellemzi a történelmi hivatástudatra érő nemzetest, hogy minden tagjában eleven erővel lángol a tettekészség. Ez a tettekészség lázasan keresi és kutatja az alkalmat, hogy többet tegyen, nagyobbat lendítsen, jobban bekapcsolódjon a közös nagy erőfeszítésbe.

Történelmi hivatástudatunk próbája a honvédsaládokért indított gyűjtés a közellátási rend fegyelmezett betartása, a prédára leselkedő önzés háttérbeszorítása.

A mostani nagy világháborúban vállalt szerepünk történelmi hivatás. Senki sem vonja ezt kétségbe. Am ez a történelmi hivatás csak akkor valóság, csak akkor hatóerő, ha a nemzet minden kicsi és nagy tagjában elevenen él, tettekben megnyilvánul.

Erre figyelmeztet bennünket a történelmi óra.

POLYAK ISTVÁN

Nagysikerű honvédestet rendezett Biharkeresztesen az Egyesült Női Tábort és Levente Egyesület

Ditrói Csiby Ödönne központi vezető mondott beszédet az előadásán

Nagyvárad. Saját tud. Az Egyesült Női Tábor biharkeresztesen szervezte és a Levente Egyesület nagyszabású honvédestet rendezett vasárnap délután 6 órakor a Kulturház nagytermében. Az előadás jóvedelmét a biharkeresztes honvédek tollmellényre való ellátására szánták. Az ünnepségen a központból megjelent Ditrói Csiby Ödönne. Az ünnepség a himnuszal kezdődött, amelyet a leventék zenekara adott elő. Az ünnepség megnyitót beszédét Szigety Jolán postamesternő mondotta. Beszédében rámutatott arra, hogy mit jelent az itthoni segítség a honvédek számára. A megnyitót beszéd után Antal Albert és Szabó Gizella szavalt, majd Zilahy Lajos mesejátékának előadása következett. A mesejáték előadása után tartotta meg előadását Ditrói Csiby Ödönne központi kiküldött. Előadását lelkes tapsal jutalmazta a nagyszámú közönség. Az előadás második részében tréfás jelenetet adtak elő, utána pedig tánc volt.

Az előadás megrendezésében nagy része volt Boda Ferenc református lelkes, levente-egyleti elnöknek. Szigety Jolán postamesternő, a helyi szervezet vezetőjének. Hidassy Pál m. kir. századosnak. Horváth András zászlósnak.

Nagyon sokat köszönhet az Egyesült Női Tábor mozgalmá a járási szervezet elnökjének. Hegyessy Gergelynek, aki példás buzgalommal karol fel minden hazafias ügyet.

Ditrói Csiby Ödönne tizenkét tollmellényre való anyagot hozott a központból. Ezeket Biharkeresztesen fogják elkészíteni és biharkeresztes honvédeknek névszerzőként fogják elküldeni.

Kérhetik a jegyesek a háboruban, vagy háborúval és háborus veszéllyel kapcsolatos események következtében meghalt vőlegényük nevének felvételét

A Hivatalos Lap január 24. száma közli a m. kir. miniszterium 430—1943. M. E. számú rendeletét amely lehetővé teszi a háboruban, valamint a háborúval vagy a háborus veszéllyel kapcsolatos események következtében meghalt személyek nevének jegyesükre való kivételes átruházását.

A rendelet szerint a menyasszony, akinek katonai szolgálatot teljesítő vőlegénye a háboruban — ideértve a kárpátaljai és a délvidéki területek felszabadításával kapcsolatos hadműveleteket is — vagy a háborus veszéllyel kapcsolatos események következtében meghalt vagy eltűnt és holtján nyilvánított, kérheti annak a megengedését, hogy meghalt vőlegényének nevét akként viselje, mint ha annak a felesége lett volna.

Kiskoru menyasszony kérelméhez

törvényes képviselőjének hozzájárulása szükséges.

A kérelem tárgyában a belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértve határoz.

A névviselést csak akkor lehet megengedni, ha a hős halálra vonatkozó megjelölést a halotti anyakönyvbe bejegyezték, továbbá, ha a meghaltak kimutathatóan komoly szándéka volt a kérelmezővel házasságot kötni és ennek nem állott útjában valamely elháríthatatlan házassági akadály, a névviselés pedig a meghalt iránti kegyelettel a közérkölciség szempontjából nem ellenkezik.

A névviselés megengedése a névviselés jogán felül a házasságkötésből folyó egyéb jogokon nem ad igényt. A névviselés engedélyezését a nő kérelmére a születési anyakönyvében fel lehet jegyezni.

Ünnepi gyűlésen emlékezett meg Károly Irénről az Elektrotechnikai Egyesület

Anyaghiány miatt nem indulhat meg a nagyváradi villamosmű kiépítése. — Dr. Pétery István és Balyi Károly előadása

Nagyvárad. A Magyar Elektrotechnikai Egyesület nagyváradi csoportja szombaton délután 6 órakor díszszakülést tartott a város háza közgyűlési termében. A díszülést vezette Pétery István m. kir. iparügyi osztályfőnök, az egyesület elnöke nyitotta meg. Ezután a városi tisztviselők köréből alakult énekkar Soós András karnagy vezényletével a Magyar Hírszékgyűjtés énekelte el.

Az ünnepélyes megnyitót követően vezette Pétery István ismertette a Magyar Elektrotechnikai Egyesület eddigi munkásságát és jövőbeni célkitűzéseit.

— Hasonlóan az összes külföldi államokhoz — mondotta — Magyarországon is megalakult az elektrotechnikusok szövetsége, hogy a tökéletes egyetértés és teljes munkaközösség jelle

gyében dolgozzanak az elektrotechnika tudósai a kereskedőkkel, tisztviselőkkel a munkásokkal a elméleti és gyakorlati tapasztalataikat felhasználva tájékoztassák a közönséget és szolgálják a közösség érdekeit. Tudósaink, — mondotta a továbbiak során — állandó összeköttetésben voltak a külföldi kísérletezőkkel s az átvett eredmények értékeit felhasználva igyekeztek fejleszteni hazánkban az elektrotechnikát, melynek ipari és számos más irányú fontosságát talán felemlíteni is felesleges. A háború ezeket a kapcsolatokat részben megszakította, reméljük azonban — fejezte be vezette Pétery István elnöki ismertetését —, hogy az általános megbékülés ideje elkövetkezik és ismét együtt dolgozhatunk minden külföldi szaktársal a közös cél érdekében.

Első ízben gyűltek össze a visszatért városok közül

Nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. Soós István polgármester Nagyvárad város közönsége nevében örömmel üdvözölte vezette Pétery István iparügyi osztályfőnököt s hangsúlyozta, hogy ez az összejövetel annál jelentőségesebb, mert az Elektrotechnikai Egyesület a visszatérés óta első ízben Nagyváradon tart díszgyűlést a visszatért városok között.

Ursányi Pál mérnök és Bazilli Mihály, a nagyváradi villamosművek igazgatója szólaltak fel ezután, majd Balyi Károly premontrei tanár tartott adatokban gazdag és minden részletben érdekesen feldolgozott előadást a nagyváradi premontrei rend nagyvezető fizikus paptanáráról, Károly Irén-

ről, aki — önálló kísérletein kívül — a nagyváradi villamosművek létesítésében és fejlesztésében is jelentős munkát végzett a rendkívüli eredményekért.

Az Elektrotechnikai Egyesület nevében Balyi Károlynak vezette Pétery István köszönte meg a tartalmas előadást, majd Bazilli Mihály villamosművi igazgató javasolta, hogy Károly Irén emlékét a város ösztöndíjjal, vagy esetleg emlékéremmel örökítsék meg.

Szóba került a díszszakgyűlés során a nagyváradi villamosművek kiépítési terve is. Erre vonatkozóan vezette Pétery István iparügyi osztályfőnök kijelentette, hogy a munkála-

tok megkezdése a jelenlegi anyaghiány miatt a legkevesebb sem ajánlatos. A Kilitásba helyezte azonban, hogy ennek a leküzdése esetén még a háboru befejezte előtt megindulhat a nagyszabású kiépítés.

A lelkes hangulatban lefolyt díszgyűlés a Himnusz eléneklésével ért véget.

Ünnepi összejövetelt tartott Szent Norbert harmadik rendje

Nagyvárad. Saját tud. Népes ülést tartott vasárnap délután a premontrei gimnázium egyik termében Szent Norbert harmadik rendje. Az ülésen megjelent Fiedler István püspök, dr. Cziffra Kálmán főispán, Cziffra Berta, mint a Katolikus Nőszövetség elnöknője, Horváth Árpád, Mellau István pápai kamarás, P. Somhegyi Veremund kapucinus házfőnök, dr. Nagy János bíró és neje, dr. Oszwald Arisztid premontrei házfőnök és igazgató és még sokan mások.

Bevezető ének után Szilágyi M. Dózsa vállalta a történelmi és lelki indítóerőket, amelyek a harmadik rendet 1937-ben létrehozták. A rend léteért való küzdelme és a rendnek a teljes élet után való törekvése adta a gondolatot és indította a vezetőket a harmadik rend létesítésére. Felkorolta ezután a harmadik rend vezetését, Szilágyi M. Dózsa beszéde után Papp Korúlia perjelő, Henning József alperjel és Dobra Erzsébet pénztáros és oltárnővér előadása, továbbá Frenzel Ferencné ellenőr szavazata következett. Szilágyi M. Dózsa igazgató Dobra Erzsébetnek emlékképet adott át a templom érdekében vielt tíz éves hűségese szolgálat megjutalmazására.

Cziffra Berta kedves szavakkal üdvözölte a harmadik rendet a nőszövetség nevében, majd Fiedler István püspök szölte a közönséghez és a harmadik rend tagjaihoz. A tanítás, a példa és a szent élet nagy jelentőségéről beszélt és ajánlotta az engesztelés gyakorlását.

A szép ünnep a pápai és a nemzeti himnusszal ért véget. Utána Fiedler István püspök tartotta meg az esti istentiszteletet, amelyen ünnepélyes Veni Sancte keretében iktatta be a harmadik rend tisztikarát és Isten áldását kérte rájuk.

15 napon belül le kell szállítani a Nagyvárad részére kiutalt famennyiséget

Nagyvárad. Saját tud. Az elmúlt héten faértekezletet tartottak a városi házban a polgármester köztenjárt Budapestben a város részére kiutalt famennyiség leszállításának megszürgése érdekében. A közellátási miniszterium most értesítette dr. Soós István polgármestert, hogy határozottan felszólította Szatmár vármegye alispánját, Fazekas György avasfelsőfalusi erdőtulajdonost és a Békészádi Erdőipari R. T.-got, hogy 15 napon belül szállítsák le a Nagyvárad város részére kiutalt famennyiséget. Amennyiben ennek a szigorú intézkedésnek nem tesznek eleget, úgy a közellátási miniszterium a közellátást veszélyeztető cselekmény miatt büntető feljelentést tesz ellenük. Értesítette egyben a közellátási miniszterium Szilágyi vármegye alispánját, hogy a Laroche és Darvas cégnél lefoglalt famennyiséget oldja fel.

Nem csökkenő hevesseggel folyik a keleti téli csata

Nagy ellenséges erők rohamai omlottak össze a Don és Donec között. Több szovjet páncélos osztagot bekerítettek és felmorzsolták a németek

Fontos hágókat és magaslati állásokat foglaltak el Tuniszban a tengelycsapatok

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A téli csata nem csökkenő hevesseggel folyik. A déli arcvonal tervszerű megrövidítése során az északkaukázusi harcok szintere áthelyeződött a Kuban folyó vidékére. Kaukázus nyugati részében német hegyivadások és szövetséges csapatok a légierő hatásos támogatása mellett visszaverték az ellenséget kiindulási állásaiba. A Don alsó folyása mentén német gyorskötéleknek sikerült egy erős ellenséges erőcsoporthoz visszaverni. Stalingrádnál nagy ellenséges tömegek további betörése következtében nyugati irányban kiszélesedett a helyzet. A védők mégis töretlenül kitartanak, bár a város körüli gyűrűt elszűkítették. Hősi harcokban nagy ellenséges erőket lekötöttek és már hónapok óta akadályozták az ellenség utánpótlását egyik legfontosabb ponton. Összeomlottak a Don és Donec között is a nagy ellenséges erők rohamai is. 16 ellensé-

ges páncélcsoportot megsemmisítettünk. Az Ilmen-tótól délre több katlancsában megsemmisítettünk egy ellenséges erőcsoporthoz. A Ladoga-tótól délre váltakozó harcok folynak. Az arcvonal mindenütt kibirta az ellenség nyomását. Friss ezredek kivették az ellenséget állásaiból. Tripolisztól nyugatra szombatn felderítő előretöréseken kívül különösebb hadművelet nem volt. Tuniszban megfúrtuk az ellenség támadásait, amelyek a német-olasz csapatok által a legutóbbi napon elfoglalt magaslatok ellen irányultak. Sok hadifoglyot ejtettünk és hadianyagot zsákmányoltunk. A légierő egy éjjeli támadása következtében Bone kikötőjében terjedelmes tüzek keletkeztek. A nyugati megszállt területek ellen végrehajtott ellenséges támadások során, továbbá Németország felett 16 ellenséges gépet lőttek le. Gyors német harci gépek nappal nehéz bombákkal Anglia déli részének hadifontosságú célpontjait támadták és felgyújtottak egy ellátó üzemet.

kísérletük után, hogy Rommel hadserégét bekerítsék és megsemmisítsék, abbahagyták a kísérleteket. Montgomery így nem érte el kitűzött célját és a legutóbbi napok brit veszteségei megmutatták, hogy Rommel korántsem veszítette el ütőerejét. Ennek következménye, hogy Montgomery lemondott további üldözési és bekerítési kísérleteiről. A tengelycsapatok

utánpótlása egyre erősödik, míg az angolok ellátási nehézségei növekednek. Erre vall az is, hogy a brit légi-erő szombatn Észak-Afrikában teljesen tétlen volt.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: A *Voce d'Italia* hangsúlyozza, hogy Tripolisz kiürítése teljes rendben történt a régóta elhatározott terv szerint. A tengelycsapatok által Tuniszban elfoglalt új hadállások előnyeiről összefoglalóan a következőket írja: 1. A tengelycsapatok még mindig erősen tartják magukat Észak-Afrikában. 2. Könnyűszerrel kaphatnak utánpótlást Olaszországból. 3. A Földközi-tenger még mindig zárva van az angolszászok elől. 4. Az angolszász tengeri, légi és szárazföldi erők további súlyos csapásokat szenvednek a Földközi-tengeren. 5. A tengely Tuniszban elfoglalt új hadállásai ilyen körülmények között új földközi-tengeri hadműveletek kiindulási pontjaiul szolgálhatnak. Mindezzel az ellenfél is tisztában van, mert az angolszász sajtó is elismeri, hogy az észak-afrikai háború a kezdet kezdetén van.

Továbbra is fenyegetik a japánok Ausztráliát

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: A brit rádió jelentése szerint az ausztráliai közellátásügyi miniszter beszédében hangoztatta, hogy a japánok továbbra is fenyegetik Ausztráliát.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: Az egy hónap óta tartó szárazföldi és légi harcok árán sem sikerült Burma déli határvidékén a japánokat elűzni állásaikból — jelenti a *Daly Mail* külföldi tudósítója. A japánok azonnal felfognak minden rohamos támadást és vagy azonnal megsemmisítik azokat, vagy menekülésre kényszerítik őket. A japánok a guerrilla harcmodorban is fölényben vannak az angolokkal szemben.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A Domei-iroda észak-kinai jelentése szerint a nemzeti kínai kormány egyik hadtestének 22 dandárja súlyos nyolc órás harcban a csungkingi had-

seregek Sankviang (Santung tartomány) környékén levő 4500 főnyi erejét megsemmisítő harcban megverték.

Félórás légitámadás Bone ellen

Berlin. (MTI.) A Német TI közlése szerint német nehéz harci repülőgépek január 25-re virradó éjszaka az algiri Bone kikötő berendezései ellen intéztek támadást, amely fél óra hosszat tartott. A gépek bombáikat a rakpartokra és rakodóberendezésekre dobták le. Hatalmas tüzek keletkeztek és a lángok egyre jobban terjedtek. A kikötőből hatalmas robbanások hallatszottak. Más német gépek Algirra és Tunisz határvidékén levő ellenséges támaszpontokra dobtak bombákat.

Ujabb háborus intézkedések az angolszász államokban

Amszterdamból jelentik: (MTI) A NTI jelenti: A brit hírszolgálat szerint az alsóházban kijelentették, hogy a legközelebbi hónapokban újabb személyeket kell behívni katonai szolgálatra Valamennyi nélkülözhető tisztviselőt behívják, mert nem áll más forrás rendelkezésre a munkaerő-szerzésre. Behívják azokat is, akiknek sikerült eddig a törvény részei közt kibujni a szolgálat alól.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A NTI jelenti: A brit hírszolgálat jelentése szerint *Wichard*, az Egyesült Államok földművelésügyi minisztere kijelentette, hogy 1943-ban az eddigieknél súlyosabb intézkedéseket hoznak az adagolás terén. Felszólította az Egyesült Államok lakosságát, hogy újabb korlátozásokat annak az árak egyrészeként tekintsek, melyet az Egyesült Államok fizetnek a háborus erőfeszítések terén.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A NTI jelenti: A brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint Hull külügyminiszter sajtóértekezleten kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya legalább pillanatnyilag nem szándékozik megszakítani a dip-

lomáciai viszonyt Finnországgal.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: Newyorki jelentés szerint a tüzelőanyag adagolását tovább építették ki. Virginia és más államokban februártól kezdődőleg bevezetik a szeszitalok adagolását.

Helyreigazít a Magyar Távíratok Iroda nagyváradi kirendeltsége

A M. T. I. nagyváradi kirendeltsége az alábbi helyreigazítást közli:

A M. T. I. helyi kirendeltsége péntek esti kiadásában a német hadijelentés egy mondatát hibásan közölte. A hibás mondat szerint Bizertát és Homsot kiürítették a tengelycsapatok. A helyes szöveg szerint nem a tuniszi Bizertát, hanem a tripoliszi Mizuratát ürítették ki a tengelycsapatok. A nagyváradi Estilap és a nagyváradi Erdélyi Néplap vasárnapi száma ezt a téves szöveget közölte.

Stalingrád hősiességének védelme nagyfontosságú a többi arcvonal szempontjából

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harctérről: Stalingrád védőinek hősi küzdelme előretolt állásokban folyik olyan arcvonal előtt, amely mindjobban megszilárdul. Ebben a hadműveleti sikerben, amely nagy akadályt jelent az egész bolsevista támadási hullámnak, a német védősereg kitartása elmulthatatlan dicsőséget szerez. Mindezt visszaverték szombatn is a támadókat, csupán egy helyen sikerült súlyos harcok után betörniök egy keskeny szakaszon. Az északi és déli harci szakaszon csak elkeseredett harcok után vonták vissza az előretolt német csapatrészeket a megrövidített állásokba, amelyeket minden további támadással szemben megvédelmeztek.

Rendkívül fontos a stalingrádi hősiesség ellenállás a többi arcvonal védelme szempontjából. A Kaukázus keleti részében teljesen biztosították és rendezték a visszavonuló csapatok ellátását. A maniesi arcvonalon több szovjet páncélos osztagot bekerítet-

tünk és csaknem teljesen felmorzsoltuk. A Dontól északra visszavertük a bolsevisták elszigetelt támadásait és több helységet elfoglaltunk. A középső szakaszon olasz csapatok sikeresen ellenállottak a bolsevista támadásokkal szemben. Az Ilmen-tónál bekerített szovjet csapatok kétszázötven fogoly kivételével megsemmisültek. A Ladoga-tótól délre a szovjet főként a Névnál folytatta támadásait, de ezek a támadások mindenütt megfúrtak. A német légierő mindenütt támogatta a földi hadműveleteket és súlyos károkat okozott a szovjet utánpótlási mozdulataiban.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Német páncélos erőknek a Don-vidéken január 23-án sikerült egy gépesített szovjet hadtest jelentős részét megsemmisíteni. Májhelyen német csapatok teljesen bezártak egy ellenséges erőcsoporthoz és megsemmisítették. Ezen a szakaszon lezajlott páncélos csatákban az ellenség 53 páncélcsoportját vesztette.

Nem sikerült az angoloknak Rommel bekerítése

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti az északafrikai harctérről: A tuniszi hadszíntéren a tengelycsapatok szombatn rohammal elfoglaltak több hágót és magaslati állást. Ezekben a harcokban sok száz foglyot ejtettek és jelentős hadianyagot zsákmányoltak. Véresen visszaverték az amerikai szolgálatban álló

francia idegenlégő és a benszültt csoportok két nap óta tartó kitörési kísérleteit. Bou Arada mellett az angolok tüzet szétvonultattak fel, amiből arra lehet következtetni, hogy meg akarják újítani támadásukat. Líbiában a brit 8-ik hadsereg súlyos veszteségekkel járó kudarcának bizonyította, hogy három napi megismételt

Utcaseprők

Ennek a foglalkozásnak a romantikáját senki sem énekelte még meg. Portréját sem festette meg valamelyik világhírű festő. Tudtommal szindarabot sem írtak róla. A középkorban sem tömörültek céhekbe s később a kapitalista rendben sem létesítették számukra senki szakszervezetet. Nem tud róla a társadalmi mozgalmak története, hogy valaha is jogokat követeltek volna a maguk számára. A rendi alkotmányok, a szociális megújulás tervezetei is csak szóképpnek használják, jelezvén vele az emberi foglalkozások legalacsonyabbját: az utcaseprőtől a miniszterig...

Pedig sokan vannak és nélkülözhetetlenek a civilizált élet számára. Elnéztem őket nyáron, amikor a hajnali órákban már munkába állították és tisztára kefélték az ébredő város úttesteit, hogy a reggel hivatalába, üzletébe, dolgára siető polgár élvezettel legeltethesse szemét a nagy tisztaságon. Nagy pamacsokhoz hasonló seprűvel kavarták a nehéz port s a fejük búbja sem látszott ki belőle. Minden mordulat egy szippantás s minden szippantás sokezer porszem az utca hulladékaiból. A gyalogos zseb-kendőt szorított orrához, míg a felkavart felhőkön keresztül küzdötte magát, a biciklista pedig visszatartotta lélegzését, amíg átrobogott rajta. Csak az utcaseprő maradt benne tovább s a felkavart felhő haladt vele tovább seprője nyomán.

Ősszel a lehullott faleveleket kotorja össze kis kupacokba, majd a kis kupacokat nagy halomba gyűjti. Igen, ez az ő sorsa: az élet maradványát, a hulladékot eltüntetni. Utolsó rezgés lenni az élet ritmusában. Izzó napsütésben, porban, szakadó esőben, sárban, latyakban mindig kézben kell tartani a seprőt. Télen a jégvágót, a lapátot. Tavasszal olvadáskor a vízfolyását figyelni, hogy útát találjon magának a csatornába.

Hajnaltól estig mindig nyitott szemmel áll megvetett munkája frontján az utcaseprő...

Az egyiket, az öregebbiket már évekel ezelőtt megismertem. A Püspöki Palota környékén teljesített akkor is szolgálatot. Nem tudom, hogy egyedül áll-e az életben, vagy öreg anyókjára, gyermekeire is vannak? Inkább magánosnak gondolom, mert nyáron ebédjét és vacsoráját is a Püspök-kert valamelyik bokra alatt fogyasztotta el. Hosszú ideig kitarított egy-egy árnyas bokor mellett. Ide raktározta el szerszámjait is: a seprőt, a lapátot, a talicskát. Meleg nyári éjszakákon itt is aludt. Olyan ott-honosan járkált a Püspök-kertben, mint ha otthona lett volna.

Az egész környéket szépen rendben tartotta. Kora hajnalban kezdte el munkáját a Káptalan-sor egyik végén és reggelre takarosan felseperte az egész széles úttestet. Olyan korán csinálta, hogy nem sokat kellemeilenkedett a felvert porral. Ha jött az öntözőkocsi, betelerelte a palota udvarára is és a locsolás után szépen, módosan, takarosan végig-seperte a bejáró utat. Mert hát hála is van a világon!

A palotában mindenki ismerte. No meg a pincében is. Ide is lelátogatott lehetőleg naponta. Amikor volt pénze reá. Mindig láttam, hogy miben sántikál, amikor a literes fehér üveg hűdörögött kabátja alá. Szomorú módon szorította magához és nagyokat pislogva igyekezett le a lépcsőn. A teli üveggel azután a „lakosztályához” sietett és a bokor hűsében lassan kiszopta tartalmát. Ilyenkor a szokottnál is élénk-bb vörös színben játszott az arca és

az orra. De mindig tiszteltető és rokonszenves volt.

Az elmúlt ősszel nagyon rossz bőrben láttam. Nagyon meggörnyedt talicskázás közben. A seprőt is lassabban lendítette. Nyári ruhája fölé egy vastagabb kiskabátot húzott. A pincéből is elmaradt. A télen azután eltűnt a láthatárról. Nem tudom, mi történt vele, de érzem, hogy hiányzik. Ha kifordulok a palota kapuján, önkéntelenül is körülnézek, hogy ráköszöntsek. Nehezen fogom elfelejteni. Számomra a zimankós tél, a rügyfakasztó tavasz, a forró nyár, az esős ősz az öreg utcaseprő alakja köré csak alapszint fest most is, ahogy az emlékezésben megjelenik a bejárat remekbekövészolt kapujának keretében...

A másik még egészen fiatal. Most is szolgálatot teljesít. A Lukács György utcától a Gerliczy utcáig terjedő földcsaj porciót az övé. Nyáron sohasem tudtan megelőzni. Akármilyen korán indultam el, mindig munkában találtam. Szaporán kezelte a seprőt és még szaporábban kotorta fel a nagy hosszúnvelű gyűjtőlapátra a szemetet. Olyan gondossággal dolgozott, mintha háltérmet lett volna az egész utca. Tíz méterre is utánament egy kis szemétsomónak, ha észrevette.

Rendesen utamba került, ha biciklin

mentem valahová. Ilyenkor rácsengettem a villamos sínek között. Jó utcaseprőhöz illő nyugalommal fel sem vette s ha elshantam mellette és tréfásan leszóltam vasparipámról, hogy elűtöm. — nagyfel öntudattal vágott vissza: nekem szolgálatom van itt, uram! Igen, így mondta: uram! Olyan hangsúllyal, hogy behűttem tőle a nyakam és sietve pedáloztam tovább.

Ősszel a levelekkel sok baja volt, egyébként kevés volt a locspocs. A hiedeg beálltával minden ruhadarabját magára szedte. Szép, magassarkú, hoka sárgaszínű cipőt kerített valahonnan s a kopott struccadrágját a harisnyába húzta. Kiskabátja fölé foltozott, vastagabb gúnyát húzott. Fülét kendővel kötötte be és a kendő fölé púposka ócska kalapját.

Szögletes arcából vörösre csipve vág ki hegyes orra. Kezét zsebébe sülyesztve, seprőjével a hóna alatt áll topogva a vártán támadásra készen. Ahogy az olvadás megengedte, jégvágóval vetette magát az utcát borító páncélra. Olyan diühösen aprította, mintha legdázabb ellensége lett volna. Délben már egy lefolyó mellett láttam, amint haditanácsot tartott eszével. Ugy mérte végig a terepet, mintha az életéért kellett volna ütközetet vívnia.

Valahányszor elmegyek mellette, mindig hozzá hasonlítom magam egy kicsit és megkérdem: a magam dolgába vittem-e annyit belőle, mint magáéba barátom, a fiatal utcaseprő, akit Nagyvárad egyik legdarekább tisztviselőjének tartok. (piccolo.)

Módosították az Erdélyre vonatkozó OTI-rendeleteket

1943 december 31-éig kell bejelenteni a román időkből a betegségyelzővel szemben fennálló igényeket

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Párt országos központja a vidéki tagozatok jelentései alapján részletes emlékiratot intézett a belügyminiszterhez, amelyben ismertette, hogy az Országos Társadalombiztosító Intézettel kapcsolatos Erdélyre vonatkozó rendelkezések nem elégítik ki mindenben az erdélyi kívánásokat. Konkrét eseteket hoztak a miniszter tudomására, amelyek azt bizonyítják, hogy nagyon sok érdemes magyar ember nem juthat OTI-járlékához a rendelkezés hézagjai miatt. A miniszter több ízben tanácskozott az OTI-val kapcsolatos kérdésekről az Erdélyi Párt törvényhozóival és ezeknek eredményeképpen kiegészítő rendelkezést bocsátott ki, amely mindenben megfelel az erdélyi kívánalmaknak. A nagyfontosságú rendeletet 500/1943. M. E. szám alatt adták ki és ez a rendelkezés módosítja az öregségi, rokkantsági, özvegyeségi és árvasági biztosításnak, valamint a bányanyughér biztosításnak a visszacsatolt önkéntesen erdélyi területen a 200/1941. számú rendelet egyes intézkedéseit.

A 200/1941. számú eme rendelet kimondja, hogy a román társadalombiztosításban szerzett jogokat (igényeket és várományokat) csak akkor kell elismerni, illetőleg kielégíteni, ha a szolgáltatásra jogot szerzett személy az 1940. évi augusztus 30. napján a Romániától a magyar Szent Koronához visszacsatolt területen állandó lakóhellyel bír. Az új rendelet ezt a jogot azokra is kiterjeszti, akik az 1940. évi június hó első

napjától az 1942. évi december hó 31. napjáig eltelt időben lakóhelyüket Románia területéről akár a visszacsatolt területre, akár Magyarország egyéb területére helyezték át. Intézkedik a rendelet azoknak jogviszonyáról is, akiket magyar kormányhatósági intézkedéssel bármely időben Románia területéről akár a visszacsatolt területre, akár Magyarország egyéb területére helyezték át. Intézkedik a rendelet azoknak jogviszonyáról is, akiket magyar kormányhatósági intézkedéssel bármely időben Románia területéről Magyarország területére telepítettek. Ezeknek jogát is el kell ismerje az OTI. A szolgáltatásra kötelezett intézmény csak abban az esetben köteles jogokat elismerni, vagy szolgáltatásokat folyósítani, ha az egyébként igény jogosult Magyarország területén lakik.

Erdély területén sokezer érdekelt magyar ember fogadja megelégedéssel a minisztérium döntését, amely régóta húzódozó jogi vitákat döntött el.

Intézkedik a rendelet azoknak követeleseirol is akiknek járadékát a román társadalombiztosítási szervek megállapították, de az illetékes magyar biztosítási szervek még nem folyósították. Ezeknek a még nem folyósított járadék (nyugdíjak, nyugberek) iránti igényeket legkésőbb az 1943. évi december hó 31-ik napjáig kell bejelenteni. Az 1942. évi december hó 31. napját követő időben történt telepítés esetében pedig a Magyarországra költözés napját követő egy évig lehet az illetékes

magyar társadalombiztosító szervektől kérni. A határidő elmulasztása esetében a kérvényeket úgy kell elbírálni, mintha a román társadalombiztosítási szerveknél az igénybejelentés és a határozathozatal nem történt volna meg.

Ádám Jenő a Zeneművészeti Főiskola tanára a magyar népzeneről tart előadást a szabadegyetem legközelebbi előadásán

A Szabadegyetem vezetősége lapunk útján értesíti közönségét, hogy a szabadegyetemi előadások ismét csütörtöki napokon tartanak. A legközelebbi előadásra folyó hó 28-án, csütörtökön délután 6 órai kezdettel kerül sor. A magyar népzene kiváló ismerője, művelője és terjesztője, a Rádióból jólismert Ádám Jenő, a M. kir. Zeneművészeti Főiskola tanára az előadó, témája: a magyar népzene. Az elmúlt pénteken Sik Sándor professzor a magyar költészetéről, annak lelki vonatkozásairól tartott lebilincselő előadást. Ádám Jenő tanár előadása nem kevésbé érdekessnek és hangulatosnak ígérkezik. Előadásának vázlatát lapunk útján fogjuk még ismertetni.

Szakmai értekezletek a Hivatásszervezetben

Nagyvárad. A Hivatásszervezetben tömörült perzsaszövő szakmai csoport tagjai január 27-én este 7 órakor értekezletet tartanak, melyre minden tagot elvár a Vezetőség.

A Hivatásszervezetbe tömörült cipészek vezetősége január 29-én este 7 órakor értekezletet tart, melyre minden tagot okvetlen elvár a Vezetőség.

A Hivatásszervezet felhívja mindazon munkástestvéreket és testvérnőket, akik részt akarnak venni a Répülő Műkedvelő Gárdában, jelentkezzenek minden hétfő, szerda és péntek este 6 órakor a Szervezet irodájában, Teleki-utca 9. sz. I. emelet.

A Hivatásszervezetbe tömörült cukraszövő vezetősége február 1-én, hétfőn este 7 órakor fontos értekezletet tart, melyre minden tagot okvetlen elvár a Vezetőség.

Folyóirat-szemle

MEGJELENT A PÁSZTORTÓZ. Megjelent a Pásztortűz huszonkilencedik évfolyamának januári száma. Erdély legrégebbi irodalmi és művészeti folyóiratának új számában Vásárhelyi Z. Emil vezetőcikkét olvassuk Cs. Szabó László „Haza és nagyvilág” c. könyvéről. Gál István a magyar-horvát kulturális kapcsolatokról közöl értékes adatokat. Janovics Jenő emlékezést ír Csiky Gergelyről. Tóth Endre, Pusztai Sándor, Ádám Zeigmond versekkel szerepelnek. Angel Karaljicev bolgár író novelláját B. Sima fordításában olvassuk. Parajdi Ince Lajos, Molter Károly könyvkritikákat ír. Maksay Albert, Hezke Béla, Kéki Béla, Olajos István képzőművészeti, zenei és színházi szemlét ad. A gazdag tartalmú folyóiratot Gy. Szabó Béla, Andrásy Zoltán és Szolnay Sándor rajzai díszítik.

Kávészakban és vendéglőkben kérjük a „MAGYAR LAPOK”-ot.

Kihirdették Kolozsváron a „Mátyás Király Leventeévet“

Vitéz Bély Alajos országos ifjusági vezető nagy beszédet mondott a leventék nagy nemzeti szerepéről

Kolozsvárról jelentik: A levente-intézmény az 1942—43. leventekiképzési évet „Mátyás király leventekiképzési évnek“ nevezte el. A leventekiképzési év kezdetén a leventecapatparancsnokok a leventefoglalkozások keretében ismételtén rámutattak a nagy magyar király uralkodásának jelentőségére. Hazánk történelme szempontjából. Mátyás király szelleme a tudományok, művészetek iránti szeretet, a fekete hadsereg világszerte ismert rettenetesen bátor-sága erősíti a magyar leventék szellemét.

A kolozsvári ünnepségekre leutazott a 70 leventéből alakított Országos Levente Művészegyüttes, amely a honvédelegénység, középiskolás, az iskolán kívüli leventék, a polgári és népiskolák ifjusága, valamint Kolozsvár társadalma részére külön-külön előadásokat rendezett.

Az Ifjuság Országos Vezetője vasárnap „ünnepi levente istentiszteletet“ megtartása után felavatta a kolozsvári postakert utcai „vitéz Horthy István“ és a Jókai utcai „Mátyás király“ leventehonokat, ugyanezen a napon résztvett az ifjúvezető csapatok tanulmányi értekezésén, amelyen Mátyás királyról vitáztak.

Vasárnap a Fő-téren délután fél 5 órakor több ezer főnyi felsorakozott erdélyi levente előtt ünnepélyesen kihirdette a Mátyás király leventekiképzési év megkezdését, átadta a csapatzászlókat, megkoszorúta Mátyás király szobrát és szülőházát.

A Mátyás király kiképzési év ünnepélyes megnyitására Németország és Olaszország ifjuságának magyarországi képviselői is résztvettek.

Vitéz Bély Alajos ünnepi beszéde

— Eljöttem Kolozsvárra a nagy Mátyás király szülővárosába — mondotta, — hogy Isten nevében kihirdessem előttetek a „Mátyás király leventekiképzési évet“. Mátyás király eszményi alakját állítom elétek ebben a kiképzési évben, mert a magyar történelem számtalan kiválósága között az ő életének minden megnyilatkozása példamutató volt nemzete és ifjusága számára. Élete a leventetörvények élete volt. Igazságossága messze földön híres, melyet mindenkor jog és törvény alapján osztott. Korát századokkal megelőzve hirdette a munka értékét olyan tisztánlátással, mintha a mai idők legtisztább látó vezéralakja lenne. Amilyen nagy volt Mátyás a katonai életben, olyan nagy volt a béke építő munkájában. Tudta, hogy egy nemzetet, az erős kard mellett a művelt emberfő tehet igazán naggyá és élet-erőssé.

— A Mátyás király leventeév alkalmasból nemes vetélkedésre hívom meg az ország minden leventéjét. Méltóznia fogtok a szellem erőivel. Ország-világ színe előtt tanúbizonyságát adjátok annak, hogy a magyar levente Mátyás király szellemében a jelen reménysége. Megmutatjátok, hogy ez a nemzet akkor is magasan hordja a tudás fátyliját, mikor legjobbjai fegyverrel a kezükben harcolnak a család és a hit békéjéért, a hősi Magyarországiért.

— Ez Mátyás király, ez az ő szelleme,

mely az igaz magyar erények örök forrásából fakadt. Őt állította, mint eszményképzet elétek, különösen ma, amikor a világ lángokban áll és a keresztény Európa élet-halálharcát vívja. Véres csaták pohlai zajától hangos az egész világ. Sátáni erők akartak az igazság kapujára törni, de a pallos lesújtott rájuk és már eddig is véres fejjel kellett megtanulniok, hogy az igazság csak győzelmes lehet. Ebben az európai keresztény kultúráért folyó hősi harcban, ebben a nemzeti eszméért a családért, az igazságos erkölcsi rendért folyó gigászi küzdelemben áll helyt ezeres európai multjához méltón a hős magyar honvéd.

— Leventék, ti e Hazának reménységei, szárbaszókkonó hajításai, e büszke tölgynék és várományosai a hős magyar harcoló honvédeknek, van-e szükség arra tovább, hogy célt keressünk? Ugye nincs, ugye tiszta és világos mindnyájatok előtt, hogy miért kell a legjobb tudásokat, a legjobb lelkiismereteket szeretni elvégezni mindazokat a feladatokat, amelyeket a törvény, de elsősorban az ifjú lelkes magyar szívek parancsa a Mátyás király kiképzési évben előír. Aki azt még a mai időkben sem tudja egész lelkével átélni, aki még ma sem őrzi át annak a fenségesen szép feladatnak és kötelességnek fontosságát, az nem méltó a büszke szép levente névre. Tudom és meggyőződésom, hogy ilyen nincs és nem is lehet közöttetek, mert hiszen mindnyájan magyar ifjúk vagytok. Magyarok, akik lehetünk árva és népek nagy tengerében, de becsületünk és vitézségünk van olyan ragyogó, vagy ragyogóbb, mint bármely nemzetek fiai.

— Fogjátok meg tehát erősen egymás kezét fiúk és lányok s tisztelettel fogvelemmel kövessétek magyar szívetek és előldrőitök, vezetőitek parancsát.

Leventék! Leventeágyok! Mátyás király leventéi! Most pedig zászlót adok nektek, amelyen minden magyar számára legdrágább három szín a piros, fehér és zöld lobog. Zászlót adok nektek itt, Mátyás király városában és e zászló alatt megparancsolom, hogy éljétek ezzel a lelkeséggel, amellyel a nagy király élt. Értékeljétek a munkát, legyetek igazságosak, lobogjon bennetek magasan az erény at harcolt apátok katonalalke. De míg egyik kezetekben a kardot forgatjátok s a Haza védelmére készültök, a másik kezetekben legyen ott a tudományok és művészetek fegyvere, hogy rettegje mindenki a magyart, aki bántani akarja, mert erős, tisztelje mindenki, mert munkás és igazságos, és szeresse mindenki, mert kunyhótól palotáig minden házban magasan lobog a magyar nemzeti kultúra fátylaja.

— Ebben a nagy világegyben most ismét érezzük, hogy Isten a magyar ifjuságon keresztül a boldogabb új élet tavaszi rügyfakadását akarja elhozni a szenvedő keresztény Európának.

Az Ifjuság Országos Vezetőjének bevezetését nagy lelkesedéssel fogadta Erdély egybesereglett leventeifjusága. A leventék díszmenetben vonultak el az országos vezető előtt, este pedig levente díszelőadás volt a kolozsvári Nemzeti Színházban.

Halálosvégű korcsmai verekedés bűnügye a nagyváradi törvényszék előtt

Somogyi Jánost és részeg társait akarta fékezni Bányai Károly, aki önvédelemből ütötte fejbe ez áldozatot

Nagyvárad, Sajtó tud. Halálosvégű verekedés izgalmas részletei elevenedtek meg hétfőn délelőtt a nagyváradi törvényszék tárgyalótermében. A bűnügy tárgyalását délelőtt 11 órára tűzte ki a törvényszék dr. Várady-büntetőtanácsa. Néhány perccel 11 óra után szólítja a teremőr Bányai Károly vádlottat, aki szuronyos fegyőr kíséretében lép a bírói emelvény elé. Mögötte egész

sereg tanu vonul fel. Bányai Károly a bíróság kérdéseire nyugodt, kicsit vásult hangon mondja be a személyi adatait. Nő, felesége Erdélyi Mária, 1914 november 11-én született. Álmosd községben, ott is lakik. Három gyermeke van, közel három évig katonáskodott, büntetlen előéletű.

Pankotai és Bisi ennek ellenére elmentek. En is elakartam menni, de Somogyi fejbe vágott, úgy hogy berepedt a fejem.

Az elnök felszólítására a vádlott megmutatja a félholdnyi forradást, mely a fején még jól látható.

Somogyi többzör is rám rontott — folytatja a vallomását Bányai — és folytogatni kezdett.

— Es maga nem védekezett? A bíróság kérdéseire a vádlott tagadlag válaszol.

„Somogyi úgy rohant felém, mint az oroszlan“

Váradi tanácselnök: S nem próbált elmenekülni? Hiszen a kocsmában levők — ezt maga is elismerte — Somogyit kétszer lefogták.

— Nem volt időm kérem szépen, mert Somogyi kitepte magát kezükből — és úgy rohant felém, mint az oroszlan. En csak azért csaptam felé, hogy kicsit visszariasszam s megtörtént a baj.

A vádlott kihallgatása után a bíróság Somogyi Jánost özvegyét tanuként hallgatta ki. Somogyiné elmondotta, hogy a halálos verekedés előtti nap az ura 120 pengőt vett magához és fáért ment a szomszédos községbe. A bikacsók, amellyel Bányait ütötte, nem volt nála, nem is tudja az özvegy, hogy honnan szerezte. Egyébként józan ember volt, de ha társaságba került, akkor azért „megitta“.

Lapunk zártakor a tárgyalás még tart s itélet csak a késő esti órákban várható.

Kévéházakban és vendéglőkben kérje Magyar Lapok at.

Hogy történt a gyilkosság?

A vádlott személyazonosságának megállapítása után dr. Váradi tanácselnök ismerteti a vizsgálat adatait, melyek szerint Bányai Károly 1942 december 3-án Bagamér községben Lakatos Józsefné kocsmájában, egy vas-pantall végződő munkásszerszámmal szándékoosan, de ölési szándék nélkül úgy fejbévágta a vele együtt ivó Somogyi János falubelijét, hogy annak koponyája beszakadt és sérülésébe rövid időn belül belehalt. Az ügyészség ezért halált okozó súlyos testiértés miatt emelt vádat a verekedő munkás ellen.

Bányai Károly a bíróság kérdéseire elmondja, hogy december másodikkal reggel 7 órakor utnak indult Bagamér község felé, ahol egészen másnap hajnali háromnegyed négy óráig utjavit

munkát végzett. A munka végezte után találkoztott Somogyi János, Pankotai Gyula, Kados Károly és Bisi Sándor falubelji emberekkel, akik közül Somogyi János és Pankotai Gyula rövidesen betértek az első utjukba került kocsmába. Kados Károly és Bisi Sándor ekkor még józannak látszottak. Pankotai, Gyulán és Somogyi Jánoson azonban, amikor a kocsmából kiöttek és utóérték társaikait, érzett, hogy bor van a fejükben. Különösen Somogyi mutatkozott ittasnak. Előszókkal cigányt hozott és igyekezett a társaságot rábírn, hogy térjenek be semt egy kocsmába s folytassák az italozást. En — mondotta a vádlott — nem akartam betérni a kocsmába, Kádár azonban felém ezült: „Álmosdi vagy te is, meg meisz inni egy pohár bort!“

Somogyi meqütötte Bányait!

— Ezek után — folytatja Bányai Károly — betértem én is az ivóba, nem akartam szegyenben maradni. A kocsmában Kádár rendelt háromszor két deci bort, aztán ismét háromszor két decit. Somogyi meg a cigányokat itatta, a cigányok borából is felhajtottam egy pohárral — vallja be a vádlott. —

Később még egy féldeci pálinkát is belém diktáltak, mert a kocsmárosné tévedésből féldecivel többet vitt a szomszéd asztalhoz. Közben még több munkás is betért a kocsmába. En haza akartam menni — állítja Bányai Károly — de Somogyi felém kiáltott: „Aki fizet, az petyegtet.“

Hatalmas fejlődés mutatkozik a magyar gyárparban

Öt év alatt 417 ezerre duzzadt fel az átlagos munkáslétszám

A Magyar Közgazdaság írja: A magyar gyárpar tevékenységének 1941-es végleges adatait dolgozta fel a Magyar Statisztikai Szemle legutóbbi számában dr. Farkasfalvy Sándor. Az érdekes tanulmány plasztikusan állítja elének a négyeszeri országnagyobbodás hatását gyárparunkra. Ipari felkészültségünk az elmúlt öt év alatt gyors ütemben növekedett, mint-hogy a hazatért területek gyárparán kívül a régi trianoni terület gyárpari fejlődése is folytatódott. Összehasonlítva az 1937-es és az 1941-es adatokat, meggyőzően domborodnak ki ennek az öröndetes fejlődésnek a körvonalai. A gyári üzemek száma öt év alatt 3902-ről 5379-re emelkedett és a gyárparba befektetett állóké értéke az 1937-es 1986 millió pengőről 2641 millióra szökött fel. Ennek megfelelően növekedett a gyárparban foglalkoztatott munkások száma is. Az átlagos munkáslétszám öt év alatt 276.500-ról 417.010-re duzzadt fel, ugyanakkor az erőgépek teljesítőképessége is csaknem negyedszerrel emelkedett. Amíg ugyanis 1937-ben a gyárpari erőgépek 1.520.679 lóerőt képviseltek, addig 1941-ben már 2.048.583 lóerővel dolgoztak. Legnagyobb a kiugrás természetesen a gyárpar által termelt árucikkék értékénél, amiben része van a háborus árcsúszón növekedésnek is. 1937-ben ugyanis 2952 millió pengővel járult hozzá a magyar gyárpar a nemzeti értékeléshez, 1941-ben pedig a termelt készárumennyiség értéke 5633 millió pengőre ugrott.

„Hogy milyen nagyjelentőségű fejlődést ért el ezzel a gyárpar — írja Farkasfalvy, — „arra vonatkozólag tájékoztatást nyújthat az az összehasonlítás, mely a békebeli, több mint 60%-kal nagyobb területű Magyarország gyárparával tehető. Ez az összehasonlítás eredménye azzal végződik, hogy míg az 1913-as gyárpari termelés értéke 3 milliárd pengő körül mozgott és ebből 52,2% 1,6 milliárd esett a trianoni területre, addig az 1941-es termelési értékből 4,9 milliárdot produkált a trianoni terület gyárparra, ami 87,4%-os aránynak felel meg. Ezek az adatok tesznek tanúságot a magyar iparfejlődés ugrászerűen gyors üteméről, ahogy a megcsönkített, ezer sebből vérző kis trianoni Magyarország két évtized alatt páratlan erőfeszítéssel virágzó gyárpari szervezettel tudott teremteni. „Gyárparunk 1941 évi üzemi és termelési adatai — írja a kitűnő statisztikus — már olyan fokú industrializálódásra mutatnak, mely egyik európai ország történetében sem állapítható meg. Az ország gazdasági struktúrájában pedig ez a fokozott mértékű iparosodás ma már olyan eltolódást jelent, mely az eddig hangoztatott agrárjelleggel szemben az ipari jelleg megállapítását legalábbis egyenlő mértékben jogosná teszi.”

A megnövekedett ország gyárpari adatait azonban magától értetődően nem lehet egybevetni a régebbi Csónkaország adataival. Ezért tanulmánya későbbi részében dr. Farkasfalvy a trianoni területre települt gyárpar összehasonlító eredményeit dolgozta fel külön az 1937—1941-es időszakra

vonatkozóan. Az egykori trianoni határok között a jelzett időszakban a gyárak száma 5,3%-kal, a befektetett tőke 14%-kal, a rendelkezésre álló lóerőmennyiség 17,4%-kal, a munkáslétszám 28%-kal, végül a termelt érték 66,5%-kal növekedett. Ha azonban évenként tekintjük a fejlődést, akkor megállapíthatjuk, hogy a javulás üteme 1941-ben a háborus viszonyok hatására természetesen meglassabbodott. Csökkenő irányzatot mutat például a munkaóra teljesítmény. Egy munkás átlagos évi munkaórája 1940-ben 2504 volt, 1941-ben pedig 2406-ot tett ki, tehát egy év alatt 98 órával kevesebbedett. A munkanapok száma lényegesen kisebb mértékben, 292-ről mindössze 289-re apadt, ami a rendkívüli időkből szükséges túlórázás emelkedésének tudható be. A gyárpari racionalizálás eredményességét mutatja, hogy míg a fölhasznált üzemi idő egy év alatt összesen 3,2%-kal növekedett, az erőgépek kapacitásánál az emelkedés 11,2%-ot, a szénfogyasztásnál pedig 33,6%-os volt.

Az öt év alatti értékelkedés a trianoni területen — mint ahogy azt előbb már megállapítottuk — 66,5%-nak felelt meg, minthogy a gyárpar ártermelése nyers értékben 2952 millióról 4915 millióra ugrott fel. Ha azonban „a termelési értéket — írja Farkasfalvy Sándor — a drágulás

okozta emelkedéstől az 1927. évi index alapján megtisztítjuk, 1941-ben 3993 millió pengő tényleges értéket kapunk termelési érték gyanánt, mely az 1937. évi tényleges termelési értékénél mindössze 865,6 millióval volt nagyobb. A gyárpari termelés volumene tehát a névleges termelési értékénél kimutatott 66,5%-os emelkedés helyett csupán 27,7%-os növekedést ért el. Évenként azonban ez a volumen úgy változott, hogy az index 1940-ben 136,6-t, 1941-ben 127,7-t mutatott, míg a gyárparankénti átlagos termelési volumen jelzőszáma 133,5-ről 122,5-re kisebbedett.

Befejezésül külön elemzi a tanulmány írója a visszacsatolt területek gyárpari viszonyait, majd az 1941-es gyárpari adatfelvétel részletes eredményeit közli. Végző tanulságképpen megállapítja, hogy a gyárpari közgazdasági jelentősége hazánkban megnövekedett, a háborus termelési nehézségek ellenére iparunk továbbfejlődött és az a fejlődés egyes iparágakban még 1941-ben is jelentősnek mondható, noha a gyárak átlagos foglalkoztatása bizonyos fokig gyengült. Megvannak tehát a háboru utáni feladatok megoldásának lehetőségei és a magyar gyárpar szervezője a területen áll készen a reá váró nagy nemzetgazdasági kötelességek teljesítésére.

Összefogott a társadalom a honvédcsaládokért

A Főméltságu Asszony legfőbb védnökségével a honvédcsaládokért megindult országos gyűjtés 180.000-es csekkzámlájára az ország minden részéből elküldik a nemes célra szánt felajánlásokat. Kisemberek fillérei, vállalati közösségek és magánosok nagyobb összegű adományai egyaránt arról tesznek tanubizonyoságot, hogy mindenki megértette és szívébe zárta az első magyar asszony szózatát és teljesíti kötelességét hősiessé helytálló honvédeink családjá iránt. Nagy sikerűnek ígérkezik a magyar sajtó gyűjtése is.

Ismétellen felhívjuk a közönség figyelmét, hogy az újságokhoz mellékelt 180.000 számú csekkbefizetési lapok csak a honvédcsaládokért folyó gyűjtés céljaira szolgálnak. Ezen a csekkapon senki ne küldjön előfizetési díjakat. A honvédcsaládok javára újabb a következő nagyobb összegű adományok érkeztek a 180.000-es csekkzámlára:

Kik küldötték nagyobb adományokat?

20 ezer pengőt küldött a Ganz és társ. Weiss Manfréd acél és fémművei.

30 ezer pengőt küldött a Goldberger Sám. F. és fiai rt.

10 ezer pengőn felüli összeget küldtek: Shell kőolaj rt. 25 ezer pengőt Magyarországi Vacuum Olaj 25 000 P. Péti Nitrogénművek rt. 20.000 P. Magnezit Ipari rt. 20.000 P. Hazai Fésűfőző rt. 15.000. Richards Richard rt. 15 ezer, Magyar Petróleumiipari rt. 12 000 P. Santó Egyesült Ásványolajgyárak r. t. 10.000 P. Kiszti Textilgyár rt. 10.000 P. Nyirbogdányi Petróleumiipar rt. 12.000 P. Pesti Újság kádóvállalat 10.000 P.

1000 pengőn felüli összeget adományoztak: Futura 5000 P. Klein Lotte 5000 P. Nitrokémia r. t. 5000 P.

Nikotex 5000 P. Magyar Város és Községfejlesztő rt. 5000 P. Magyar Kerámiai gyár 3000 P. Szőregi Petróleumgyár rt. 3000 P. Albrecht kir. herceg 2000 P. Magyar Lovaregylet 2000 P. Egyesült Sportárkereskedők besz. kft. 2000 P. Tudor Accumulátor gyár rt. 2000 P. Szentendrei Papirgyár 1500 P. Ágoston Manó 2000 P.

1000 pengőt küldtek: v. gróf Teleky János, dr. Fabinyi Tihamér m. kir. titkos tanácsos, dr. Ugron Gábor, Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége, Rigler Ede rt., dr. budai Goldberger Leó.

Ha eljuttatad a honvédcsaládok javára felajánlott pénzüsszeget, nem jószívűségedről tettél tanubizonyoságot, hanem magyar szívvel teljesítetted hazai kötelességedet.

Kihirdették a Magyar Háziipari Központ gyermekjáték-tervpályázatának eredményét

A Magyar Háziipari Központ által az elmúlt évben hazai nyersanyagokból készíthető magyar gyermekjátékokra hirdetett tervpályázatának bíráló bizottsági ülése a következő beüldött munkákat jutalmazta:

I. díjat nyert „Winetou” jellegével Mikola Erzébet iparművész, Budapest.

II. díjat nyert „111-es” jellegével Paló József okl. tanár, festőművész, Bonyhád.

III. díjat nyert „Gyermeknevelő” jellegével Széchy Árpádné Stuhl Ilona grafikus művész, Budapest.

III. díjat nyert: „Csárdás” jellegével Molnár Lóli, Debrecen.

III. díjat nyert „Omár” jellegével Kőpeczy-Boócz István képzőművészeti főiskolai haligató, Budapest.

A bíráló bizottság megállapítása nyert a pályadíjat nyert munkák mind egyike érdekes és újszerű magyar gyermekjáték típusok létesítését teszi lehetővé.

MAGYAR HŐSÖK

Barbucs Pál szakaszvezető hősiessége

Vakmerő személyes bátorságával vitta ki előljáról és bajtársai elismerését Barbucs Pál szakaszvezető, az egyik gyalogezredünk szakaszparancsnokhelyettese.

A Don balpartján végrehajtott feladatának befejezése után sebesült állapotban igyekezett vissza, amikor egy hét főből álló szovjet járőrrel találkozta magát szembe. Az ellenséges járőr nyomban megrohanta, Barbucs azonban egymagában is szembeszállt a bolsevistákkal s géppisztollyal és kézigranátával vívott közelharcban öt szovjet katonát tett harcképtelenné. Ekkor azonban löszere elfogyott s utolsó kézigranátáját is kidobta. Bár sebesülése miatt már sok vért vesztett, összeszedte erejét, megtámadta két még küzdő ellenfele közül a közelebbit és azt ádáz küzdelemben pusztá kézzel megfojtotta. A hetedik szovjetkatona erre remülten elmenekült.

Sikerült átkelés után a Don felszínén előnyomuló rajok közül Barbucs egy raj élén rajtaütött az ellenség egyik nehézpuskával és gránátvetővel is ellátott raján. Barbucs honvédei az ellenséges kezélek közül egyet megöltek, mire a többiek elmenekültek. Barbucs a zsákmányolt nehézpuskát és gránátvetőt az utóbb elrendelt visszavonulás közben is magával vitte, de amikor látta, hogy csónak hiányában azokat áthozni nem tudja, a meredek parttól a folyóba dobta a zsákmányolt nehézfegyvereket.

Szolgalatos gyógyszerárak:

II. CSOPORT:

ARANYAS gyógyszerár, Szt László tér 6. (M. Kain E.) 25-74.

FEHÉR KERESZT gyógyszerár, Rákóczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-16.

SENTE LÁSZLÓ gyógyszerár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-29.

MEGVALTÓ gyógyszerár, Gróf Teleky Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI ÖZSÓ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adjuk vissza.

Üzemi igazgatósági ülés. Nagyvárad. Saját tud. Az üzemi igazgatóság kedden délelőtt 12 órakor tart ülést, amelyen letárgyalják az új csatornázási rendeleletet.

PÉNZBÜNTETÉSEK SZABÁLYTALAN ELSŐTÉTÍTÉS MIATT. Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-i törvényszék Borza György képviselőt, aki az elmúlt év szeptember 9-én, a légiirányító alkalmával Vörösmarty utca 1. szám alatti lakásának ablakát nem sötétítette el szabályosan, hatósági rendelkezésnek légi veszély esetén való megszegése miatt 50 pengő pénzbírságra ítélte. Mészáros Imre nagyvárad-i lakost, aki szeptember 9-én szintén hiányosan sötétítette el lakásának ablakait, 100 pengő pénzbírsággal sújtotta a törvényszék.

Február végén tartják meg a bolgár-magyar estét. Nagyvárad. Saját tud. Vitéz Técsy Mór Kálmán közölte a polgármesterrel, hogy a Magyar-Bulgár Egyesület kultúrastélyét február végén tartják meg. Az ünnepi esten részt vesz a budapesti bolgár követ és József Ferenc királyi herceg.

HŐSI HALÁLT HALT OLASZ TÁBORNOK NÉMET KITÜNTETÉSE. Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: A Führer az első osztályú vaskeresztet adományozta Ettore Baldassarre tábornoknak, aki 1942-ben csapatai élén Egyiptomban hősi halált halt.

Hozzák rendbe az Össi-telepet. Nagyvárad. Saját tud. Az Össi telep utjainak rendezése ügyében dr. Berczy Endre adott be kérvényt a polgármesterhez, amelyben az utak, a levelező csatornák és a felüljárók rendbehozatalát sürgeti. A polgármester utasította a mérnöki hivatalt, hogy tegyen javaslatot ebben a kérdésben.

BOLGÁR MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS BUDAPESTEN. Szófia. (MTI.) A bolgár közoktatásiügyi miniszter bejelentette, hogy márciusban Budapesten bolgár művészeti kiállítást rendeztek a bolgár-magyar kulturális egyezmény keretében.

Burgonya értekezlet. Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István polgármester a város burgonya ellátásának biztosítása érdekében keddre értekezletet hívott össze, amelyen megtárgyalják a felmerült nehézségeket.

Légő-értekezlet a városházán. Nagyvárad. Saját tud. A város polgármestere 225-1943. elm. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: A II. légő csoportba sorolt vagyontárgyak légő vezetői és parancsnokainak figyelmét ismételtelen felhívom, hogy folyó évi január 26-án, kedden pontosan 17 órakor a városháza közgyűlési termében értekezletet tartok. Az értekezleten azok a légő vezetők és parancsnokok is jelenjenek meg, akik az időpontra tanfolyamra lettek behíva. Egyidejűleg intézkedtem, hogy a tanfolyamok vezetősége a fenti légo tájékoztató értekezletre a tanfolyam hallgatóit bocsássa el. Nagyvárad, 1943. január hó 25. Dr. Soós István s. k., polgármester.

Uj igazgatóhelyetteset neveztek ki a református leánygimnáziumhoz. Nagyvárad. Saját tud. A karcagi református gimnáziumból dr. Vályi Armandot, a nagyvárad-i református leánygimnáziumhoz helyezték rendes tanárnak és igazgató helyettesnek. Az új igazgatóhelyettesben értékes pedagógust nyert a nagyvárad-i tantestület. Tanári működése mellett irodalmi téren is kiváló munkásságot fejtett ki, több tanulmánya jelent meg szaklapokban.

ÉVNYITÓ ÉRTEKEZLETET TART MÉP HEGYI KÖRZETE. A Magyar Élet Pártja hegyi körzete kedden este 7 órakor a Kecskeméthy vendéglőben évnyitói értekezletet tart, amelyre a párttagokat ezúttal is meghívja az Elnökség. A tárgysorozaton szerepel a szőlőgazdák termelési igényeinek számbavétele a szükséges növényvédelmi szerek beszerzése, az utcák fásítása és egyéb függő közügyek.

21 budapesti orvost törölték a Kamarából. A budapesti Orvosi Kamara válaeztmánya legutóbbi ülésén az orvosi rendtartásról szóló 1936. évi I. t. c. 25. paragrafusá alapján a következő 21 orvost törölte a kamara tagjai sorából: Benedek Árpád, Bíró György, Blázsik Károly, Feldmann Salamon Sándor, Hédi László, Kulcsár Dezső, Lincz Artúr, Major Emil, Mann Zoltán, Markovics Imre, Márk Jolán, Meduna László, Molnár Gyula, Moskovits Zeigmond, Nándori-Megal Kálmán, Stein Sándor, Sütő Nagy Gyula, Szántó Géza, Szirtes Lili, Tarján György és Turi Lajos. (Magy. Tud.)

Hogy lakása hau utatos bútor MEZE-nél vegyen legyen, színes, modern Háló, kombinált és előszobák Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.) Előnyös vétel. Konyha új felszerelések.

Utóljára tisztelettel felkérjük azon iparos tagjainkat, akik 1942. évben a mestervizsgáztatás bizottságban aktív részt vettek, mint elnök vagy tag és díjajukat a mai napig sem vették át, hogy a hivatalos órák alatt (délelőtt 9-12 óráig) az ipartestület pénztáránál jelentkezzenek, mert ellenkező esetben minden felelősséget elhárítunk. Elnökség.

BARÁTJA ISTALLÓJÁBAN SZIV-SZÉLHÜDÉS ŐLTE MEG A RÉSZEG KERÉKGYARTÓT. Valent József biharkeresztesi kerékgyártó szombaton olyan nagy mértékben fagyasztott szeszest italt, hogy szinte öntudatlan állapotban Jakob Zsigmond istállójába botorkált és itt szivszélhűdés következtében hirtelen meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálát nagyfokú itasság okozta. Az ügyészség a vizsgálat lefolytatása után megadta a temetésre az engedélyt.

Mezőgazdasági gépkezelő tanfolyamot rendez az Omge. A MOT jelenti. A budapesti m. kir. állami felső ipariskolán mezőgazdasági gépkezelő tanfolyamot rendez az OMGE. Jelentkezni lehet február 20-ig az OMGE titkári hivatalánál IX. Köztelek-utca 8. alatti irodájában.

Választmányi értekezletet tart az Erdélyi Párt régi körzete. Az Erdélyi Párt régi körzete január 27-én, szerdán este 7 órakor az Európa étterem külön helyiségében választmányi értekezletet tart. A választmányi értekezletre az elnökség külön meghívót nem bocsát ki, hanem ezúton kéri a választmány összes tagjait, hogy tekintettel a tárgysorozat fontosságára, teljes számmal jelenjenek meg.

ARRESE SPANYOL MINISZTER ELUTAZOTT MÜNCHENBŐL

Berlinből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: Arrese spanyol pártminiszter németországi látogatása szombaton Münchenben véget ért. A miniszter vasárnap utazott el Münchenből. Bucsuztatására a pályaudvaron megjelent az állam, a párt és a véderő több vezetőszemélyisége.

A TENGERI. LÉGI ÉS SZÁRAZFÖLDI HADERŐ SZEREPE A PARTVÉDELEMBEN. Ezzel a címmel közöl rendkívül érdekes cikket és képriportot a partvédelemlről a *Magyar Katonaujság* legújabb száma. A „Helytállás és győzelem” című vezércikk azokat a mozgatóerőket mutatja ki, amelyek a keleti harctér súlyos küzdelmeiben a magyar és német haderő győzelmét fogják biztosítani. Ebben a számban is folytatódik Gyimesy Ernő altábornagy értékes harctéri feljegyzéseinek közlése. A négyoldalas képelemmellettel kiegészített lapszám ára változatlanul tíz fillér. Kapható mindenütt.

Az Erdélyi Párt irodájának hírei. Dr. Varga László városi tanácsnok január 27-én szerdán este 6-8 óra között fogadóórát tart a Magyar Házban. Közigazgatási és ipari ügyekben készséggel nyújt felvilágosításokat. Ugyanabban az időben szintén a Magyar Házban a hadbavonultak hozzátartozóinak és a párt szegényeinek részére ingyenes jogsegély adás lesz. Ez alkalommal dr. Krüger Jenő ügyvéd tart szolgálatot.

Az Actio Catolica 84. sz. filmkritikája

„VÖRÖS VIHAR”. Egy nap származású szovjet kőműnök izgalmas története, sok valószínűtlen helyzettel, de erkölcsileg tiszta levegőben.
„LATHATATLAN BILINGSSEK”. A törvénytelen gyermek problémájának komoly szándéku és becsületese megoldása, az élet árnyoldalainak éles ábrázolásával.
„POFON AZ ÉJSZAKÁBAN”. Alig mulajtató, de többször bosszantó német változata egy sikamlós magyar filmbohózatnak.

Sztrájkolnak az irországi gépkocsigyárak. Genfből jelentik: A Német TI jelenti: Londonból jelentik: A Daily Telegraph az irországi Corkból közli, hogy ott az összes gépkocsigyárak vezetői és munkásai beszüntették a munkát.

Tiltott határátlépésért — 3 hónapi fogház

Nagyvárad. Saját tud. Bug János Tataros községbeli román legény az elmúlt év nyarán átszökött Romániába, majd néhány nap múlva visszatért és önként jelentkezett a csendőrségben. A bíróság a fogságban lévő határátlépőt a törvényszék hűfőn délelőtti vonta felelősségre. Bug János azzal védekezett, hogy azt hallotta egy kettősbírtokostól, hogy Romániában bőven van napszám. Mikor aztán meggyőződött arról, hogy a valóságban ez egész másképp van, visszajött. A bíróság a vádlottat bűnösnek mondotta ki és az ország területének engedély nélkül való elhagyása, valamint tiltott határátlépés miatt 3 hónapi fozházbüntetésre ítélte. A vizsgálati fogságból 26 napot kitöltőnek vett. Az ítélet jogerős.

Rendelet a mezőgazdasági beszolgáltatási kötelezettségről

A Budapesti Közlöny vasárnap számban jelent meg a mezőgazdasági beszolgáltatási kötelezettségről szóló rendelet végrehajtási utasítása. E szerint minden mezőgazdasági termelő köteles a következő gazdasági évben egész szántóföld területe kataszteri tiszta jövedelmének minden aranykoronája után már megállapított 10 kilogramm kenyérgabonán kívül még 40 buzaegységnek megfelelő mennyiségű mezőgazdasági terményt vagy terméket beszolgáltatni hatósági áron, közellátás céljaira. A 10 kilogramm kenyérgabona 10 buzaegységnek felel meg. A beszolgáltatott terményeket és termékeket a búzaegységre való átszámítás kulcsa szerint kell figyelembevenni.

(Néhány adat az átszámítás kulcsából: Egy mázsa búza, rozs, vagy kétszeres 100 buzaegységnek felel meg. Egy mázsa sertésszár: 1200 buzaegységgel, egy liter tej 1.4 buzaegységgel, egy mázsa vaj: 2000 buzaegységgel, egy mázsa repce, vagy tökmag: 200 buzaegységgel, egy mázsa mák: 500 buzaegységgel, egy mázsa élő súlyú bika egyenlő 500 buzaegységgel, egy kilogramm marhahús: 3 buzaegységgel, egy darab vágóborjú: 250 buzaegységgel, egy kilogramm tojás: 5 buzaegységgel, egy kilogramm rackagyapjú: 12 buzaegységgel, egy kilogramm nyers marhabőr, juhbor, báránybőr, vagy sertésbőr: 5 buzaegységgel, egy darab lőbőr: 60 buzaegységgel egyenlő.)

Asszonyok, akik évek óta renyhe hélműködésben szenvednek, igen könnyű székürülést, kielégítő anyagcserét és jó emésztést érhetnek el, ha reggelnek éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát!

Szülők figyelmébe! A február havi tanuló-bérleteket már január hó 27-től kezdve meg lehet váltani az IBUSZ menetjegyirodájában és azok már január 27-től jogosítanak az utazásra. Nagyvárad-i Városi Vasut Rt.

A nagyvárad-i kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság
 25.300-1942. tk. szám.

ARVERESI HIRDETÉNY
 Berekbőszörmény község közönségének Buj Togyer ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 510 P. tőkekevelés és járulékaik behajtása végett a Körösszeg községben felvő, a körösszegi 1290. számú telekkönyvi betétben felvett 230, 231, 518, 1111 hrsz-u kert ház és szántóra 1250 P kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1943. év február hó 16 napján délelőtt 9 órakor Körösszeg község házánál fogják megtartani.

Az ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígéret ugyanannyi százalékára kell kiegészíteni.

Nagyvárad, 1942. évi október hó 30. napján

Dr. Impon János ek. kir. jbiró.

A város egyheti népmozgalma

SZÜLETÉS. Venyige József m. v. kocsi-rendező fia József. Antosi Mogyorósi Sándor ügynök fia Sándor. Ács János kelmefestősegéd leánya Mária. Lerman Endre banktisztviselő leánya Juliánna. Gelbmann Ernő szabó leánya Ágnes. Bereczky Ferenc magántisztviselő fia Ferenc. Mező András kereskedősegéd leánya Gabriella. Peles István fodrászmester fia István Béla. Kiss Ferenc cipészsegéd fia Sándor. Sike Lajos postaaltiszt fia Lajos. Hozó Jenő áll. tanító fia Csaba. Davidovits Hers napszámos leánya Ágnes. Sarkadi István városi pénzbeszedő leánya Mária. Balla Péter napszámos leánya Magdolna. Kádár Sándor szabósegéd fia László. Kenéz Sándor lakatossegéd fia Sándor. Pelle János m. v. váltókezelő fia Sándor. Arany Géza asztalossegéd fia László. Kupferstein Sándor kereskedő leánya Mariánna. Pálfi Ferenc m. v. kezelő leánya Margit. Both Benedek honv. százados leánya Anna. Török László magántisztviselő fia András. Balogh Sándor m. v. váltókezelő fia Sándor. Schimek Gusztáv kalapossegéd fia Ernő. Dobai Mihály fodrász fia Mihály. Király Kálmán gépész fia László. Tóth László kerékgyártósegéd fia Lajos. Epstein László mérnök fia György. Szénási Jenő bőrkereskedő fia István. Gidai Lajos tüzoltó leánya Margit. Dr. Balogh József orvos fia Csaba. A. Nagy Bálint földműves fia Sándor. Orbán István szabósegéd fia Géza. Tályai Imre malumunkás leánya Mária. Baka Sándor kereskedősegéd leánya Mária. Gyarmati Imre útkaparó fia Gyula.

HÁZASSÁG. Mihelle Ferenc műbutor- és épületasztalossegéd és Balogh Erzsébet. Bleier József lakatossegéd és Neiszler Mária. Friedmann Sándor motorszerező és Egri Magdolna. Kovács István Pál áll. tisztviselő és Nagy Ilona. Tóth Győző m. kir. rendőr és Makai Zsuzsanna. Murvai Imre Elemér zenész és Buj Mária. Dr. Szilágyi Loránd egyetemi nyelv. rendkívüli tanár és Weinpolyer Ilona Erzsébet. Kácsér Ferenc cukrászsegéd és Bankó Ágnes. Klein Albert kis állattenyésztő és Weinberger Mariaanna. Szakács Mihály bányász és Szeszerman Irén.

HALOTTI. — Haltai Ferenc 54 éves. Balla Magda 5 napos. Puskó Gáborné Hajta Mária 28 éves. Gidai Margit 2 napos. Nagy Sándor 49 éves. Szoták Józsefné Steisz Erzsébet 82 éves. Dr. Anderko Artur 35 éves. Hédervári Zsigmond 47 éves. Petrikó 20 perc. Parag Jánosné Hegyi Lidia 77 éves. Pollák Izrael 70 éves. Lebovits Jakab 74 éves. Csesztanovics János 41 éves. Szilágyi Lajos 68 éves. Özv. Katz Mórné Nusbaum Eszter 60 éves. Bujdosó Ferenc 48 éves. Friedmann Laura 39 éves. Goldberger Samuel 1 hónapos. Ács Mária Magdolna 6 napos. Özv. Elefánt Pálné Reiss Karolina 74 éves. Kiss András 78 éves. Sipos Erzsébet Mária 11 éves. Klein Ödönne Klein Róza 61 éves. Özv. Irgi Józsefné Ilyés Klára 75 éves.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Ujabb összeütközés volt szerb kommunisták és a karhatalom között

Belgrádból jelentik: (MTI) A NTI jelenté: A szerb biztonsági szervek főnökeinek közlése szerint újabb összeütközésekre került sor szerb karhatalmi szervek és kommunisták között. Január 20-án paraszt különítmények segítségével Szerbia északkeleti részében kommunistabandákat vertek szét és Középszerbiában is felmorzsol-

tak egy kommunistacsoportot. 15 kommunistát és 2 kommunista nőt megöltek. Krusevac közelében összeütközések során 6 felkelőt elfogtak. Ugyanazon a napon parasztok megölték egy kommunistacsoportot, 4 kommunistát és kommunista nőt megöltek.

Fr. ruhákat, használtakat **MOLNÁR** használt ruhák üzletében Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

A bevonult katonákat is figyelembe veszik a sertésvágások engedélyezésénél

A közellátásügyi miniszter 344.900 1942. III. sz. alatt közzétett intézkedett a közellátásügyi kormánybiztosokhoz a hadbavonult katonáknak a sertésvágásoknál történő figyelembevételéről.

Minthogy a fronton küzdő katonák időközben leserelhetnek sebesülten hazatérhetnek, vagy szabadságra hazajuthatnak és részükre az élelmiszer-csomagok küldését lehetővé tehetik.

feltétlenül méltányos, hogy a fronton küzdő katonák részére itthoni ellátásukhoz és a csomagküldéshez szükséges fehérrút és húsmennyiséget biztosítsák.

A közzétett eljárást felhívja a közellátásügyi kormánybiztosokat, sürgősen utasítsák az alárendelt hatóságokat, hogy a levágható sertéseknek a hadbavonult katonákat feltétlenül vegyék figyelembe.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor.** Széchenyi tér 6.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Kedden és szerdán este: Törtetők, a Kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka

Hétfőn este *filléres helyárrakkal* a legmulatságosabb operett-újítás a *Gyöngyvirágos huszárcsákó* van a színház műsorán.

A Kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka kedden és szerdán este háromnegyed 7 órakor. Színrekerül Illés Endre *Törtetők* című 4 felvonásos karikatúrája. Méréskelten felemelt helyárrak. Bérlet szűnhet.

Csütörtökön este ünnepi díszelőadás a Kormányzó né. Öfóméltósága akciójára. Az előadás tiszta bevétele a hadbavonultak téli megsegítésére fordítatik. Színrekerül: *Denevér* c. nagyoperett *Raffay* Erzsébet, a m. kir. Operaház tagjának vendégfelléptével. Méréskelten felemelt helyárrak. Felülfizetéseket hirtapilag nyugtázzák.

Pénteken este, szombaton este, vasárnap este *Jurik* Julcsi első felléptével Farkas Imre legszebb operettje a *Nótás kapitány* van a színház műsorán. Pénteken premier bérlet, szombaton A-bérlet.

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel *nagy gyermek-előadás* *olcsó helyárrakkal*. Színrekerül: *Babszem Jankó* című nagy gyermekoperett. Sok ének és tánc. Jegyek már válthatók.

Vasárnap délután *Kovács* Irén felléptével *Cirkusz hercegnő* c. nagyoperett kerül színre *olcsó helyárrakkal*.

Február 1-2-3-án *Bulla Elma* vendégfelléptével Edouard Bourdet: *Esküvő* című színműve van a színház

műsorán, mely a Vígsház idei évadjának kimagasló sikerű műsordarabja. Felemelt helyárrak. Jegyek elővételben már válthatók. Premier bérlet ráfizetéssel 1-én este. Á-bérlet ráfizetéssel 3-án este.

A BÉRLŐKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

Bulla Elma vendégjátéka február 1-én premier bérletben, február 3-án Á-bérletben megy. A m. t. bérlők bérletjegyük felmutatása mellett páholynál 8 P, zsöllyénél 2 P, körszéknél 1.30 P ráfizetés mellett a színházi pénztárnál megkapják a bérlet helyeikre szóló napi jegyüket, vasárnap déli 12 óráig. Vasárnap déltől a ki nem váltott bérleti helyeket eladja a pénztár.

HETI MŰSOR:

Hétfőn este: Gyöngyvirágos huszárcsákó.

Kedden és szerdán este: Törtetők. (A kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka.)

Csütörtökön este: Denevér, díszelőadás. (Raffay Erzsébet felléptével.)

Pénteken este: Nótás kapitány. (Jurik Julcsi első fellépte) premier bérlet.

Szombaton délután: Babszem Jankó. (Gyermek előadás.)

Szombaton este: Nótás kapitány. A-bérlet.

Vasárnap délután: Vén diófa.

Vasárnap este: Nótás kapitány.

Mennyi szappant kapnak a fodrászok

A szappanellátás terén az anyaghivatal a fodrászok ellátása után a vendéglősök és fehérműtisztítók szappanhiányát óhajtja elsősorban biztosítani. A borotvaszappan kiutalásánál új rendszert vezettek be. A borotvaszappan ezután kétféle lesz: első- és másodrendű. Minden iparos után havonta három darab szappant utalnak ki. Az eddigi másodszappanadagot az eddigi 10 dekáról 20 dekára óhajtják felemelni, sőt a jövőben a hajmosópor szétosztását is a fodrászokra bízzák.

Az ásványolajkiutalásokkal kapcsolatban az anyaghivatal közli, hogy egy liter benzint és 15 deka kenőolajat bármelyik festékkereskedőtől lehet szerezni, ilyen kérelemmel tehát senki se forduljon az anyaghivatalhoz.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ékezerész, Rákóczi-ut 3. 356

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarián óra-ékezerész, Rákóczi-ut 8. 185

Rekamier, hencser, kombináltzobak eladó. Kapucinus-u. 11. kapuval szemben. 684

3 + 1 hálózati rádió eladó. Török Igác-u. 99. sz. Alsó csengőn kettőt. 695

Aranyat, ezüstöt, drágaköveket veszek. Haslinger ékezerész, Rákóczi-ut 8. szám. 363

Veszek jó gumikkal ellátott stráfcserkeket. Cim a kiadóban. 790

Jugatlan

Olcsó telket keresek. Cim a kiadóban. 691

Állást nyec

Főzni tudó jobb nő mindenestől bejárónőnek kiscsaládnál felvétel. Pál-u. 3. sz.

Hűlőpéle

Paragazzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szilgigeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

ZIPPZAR szakszerű javítása *Jakab* műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Jó kézírással másolásokat vállalok. Cimet a kiadóba kérem.

Oktatás

Egyetemi hallgató, középiskolás diákok korrepetálását vállalja. Cimet a kiadóba kér. 685

Elveszett

Kereskedők figyelmébe! *Elveszett* Kiss Józsefné névre szóló petroléum-jegy. Rigómező-u. 12. 699

KIADÓTULAJDONSÁG: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.

Dr. Paál Árpád felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.